

Εξπρεσιονισμός: ο θρίαμβος της αυτοέκφρασης, Γ. Κατσαντώνης

Διαβάστε το απόσπασμα του κειμένου του Γιώργου Κατσαντώνη, *Εξπρεσιονισμός: ο θρίαμβος της αυτοέκφρασης*, και παρατηρήστε προσεκτικά τις [Γελοιογραφίες ενάντια στις φυλετικές διακρίσεις και τη ρατσιστική βία](#) που ανθολογούνται.

Γιώργος Κατσαντώνης

Εξπρεσιονισμός: ο θρίαμβος της αυτοέκφρασης

[...]

Σε ένα από τα γράμματα του, ο Βαν Γκογκ εξηγούσε πως ξεκίνησε να κάνει την προσωπογραφία ενός φίλου που αγαπούσε. Η επίτευξη της συμβατικής ομοιότητας αποτελούσε μόνο το πρώτο στάδιο. Αφού έκανε ένα σωστό πορτρέτο, προχώρησε αλλάζοντας τα χρώματα και το περιβάλλον:

Τονίζω περισσότερο το ξανθό χρώμα των μαλλιών, βάζω πορτοκαλί, κίτρινο του χρωμίου, λεμονί, και πίσω από το κεφάλι δεν ζωγραφίζω τον ασήμαντο τοίχο του δωματίου αλλά το Άπειρο. Κατασκευάζω ένα απλό φόντο με το πιο έντονο και πλούσιο μπλε που μπορεί να δώσει η παλέτα. Η ξανθιά, φωτεινή κεφαλή προβάλλει πάνω σ' αυτό το δυνατό μπλε φόντο μυστηριώδης, σαν άστρο στο γαλάζιο άπειρο. Αλίμονο, καλέ μου φίλε, το κοινό θα δει αυτή την υπερβολή μόνο σαν γελοιογραφία, αλλά τι σημασία έχει αυτό για μας;

Ο Βαν Γκογκ είχε δίκιο όταν παρατηρούσε πως η μέθοδος που διάλεξε μπορούσε να συγκριθεί με τη μέθοδο του γελοιογράφου.

Η γελοιογραφία υπήρξε πάντα «εξπρεσιονιστική», επειδή ο γελοιογράφος παίζει με το στοιχείο της ομοιότητας και το παραμορφώνει για να δείξει τι ακριβώς σκέφτεται για το θύμα του και γενικότερα για το συνάνθρωπο του. Όσο αυτές οι παραμορφώσεις της φύσης κυκλοφορούσαν με το σήμα του χιούμορ, κανένας δεν φαινόταν να τις θεωρεί δυσνόητες. Ο κόσμος δεν τις πλησίαζε με τις προκαταλήψεις που επιφύλασσε για την τέχνη με Τ κεφαλαίο. Η ιδέα όμως μιας σοβαρής γελοιογραφίας, μιας τέχνης που άλλαζε επίτηδες την όψη των πραγμάτων, όχι για να εκφράσει μιαν αίσθηση ανωτερότητας, αλλά ίσως αγάπη ή θαυμασμό ή φόβο, αποδείχτηκε πράγματι ένα πρόσκομμα, όπως το είχε προβλέψει ο Βαν Γκογκ. Κι όμως δεν υπάρχει σε αυτή την ιδέα καμία ασυνέπεια: τα αισθήματα μας για τα πράγματα χρωματίζουν τον τρόπο με τον οποίο τα βλέπουμε και ακόμη περισσότερο, τις φόρμες που θυμόμαστε.

[...]

Γιώργος Κατσαντώνης, *Εξπρεσιονισμός: ο θρίαμβος της αυτοέκφρασης*,
<http://maga.gr/2011/07/08/expressionism/>

Ασκήσεις

1. Η γελοιογραφία υπήρξε πάντα εξπρεσιονιστική... συνάνθρωπό του: Να αναζητήσετε τον όρο εξπρεσιονισμός στο λεξικό και να εντοπίσετε χαρακτηριστικά του εξπρεσιονισμού σε διάφορες γελοιογραφίες.
2. Να σχολιάσετε τις [Γελοιογραφίες ενάντια στις φυλετικές διακρίσεις και τη ρατσιστική βία](#). Θεωρείτε ότι επιβεβαιώνεται η άποψη ότι *τα αισθήματά μας για τα πράγματα χρωματίζουν τον τρόπο με τον οποίο τα βλέπουμε και ακόμη περισσότερο, τις φόρμες που θυμόμαστε;*
3. Οργάνωση project: Να συγκεντρώσετε διάφορες γελοιογραφίες, να τις ομαδοποιήσετε ανάλογα με το θέμα (κάθε ομάδα να αναλάβει ένα θέμα που θα αναδεικνύουν οι γελοιογραφίες) και να συζητήσετε:
  - τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζεται η πραγματικότητα και σχολιάζεται η επικαιρότητα
  - τη λεζάντα της κάθε γελοιογραφίας (αν υπάρχει)
  - πώς πετυχαίνει η γελοιογραφία χωρίς λόγια να εκπέμπει το μήνυμά της.
4. Με αφορμή μια γελοιογραφία που σχολιάζει ένα γεγονός, να γράψετε ένα κείμενο, π.χ. σύντομο άρθρο, είδηση, επιστολή διαμαρτυρίας, χρονογράφημα.

